

ΠΑΛΙ ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ ΥΠΟ ΜΟΡΦΗ ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΣΟΣΤΩΣΕΩΝ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Θεωρούμε καθήκον μας να επισημάνουμε μια απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας που αποτελεί καθαρή οπισθοδρόμηση στα ως τώρα κεκτημένα για την ισότητα των φύλων¹.

Τα παρακάτω αποτελούν κρίσεις για την απόφαση αυτή που περιλαμβάνονται στον Πρόλόγό μου στην Έκθεση του 2005 της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Πρόκειται για την Απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ 1986/2005. Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, αφού άνοιξε το 1998 το δρόμο στην *ουσιαστική* ισότητα των φύλων – και μάλιστα υπό δυσμενείς συνταγματικές διατάξεις τότε – και κατέστη πρόδρομος της μεταρρύθμισης, το 2001, της διάταξης του άρθρου 116, §2 του Συντάγματος, τώρα οπισθοδρομεί. Με την απόφαση της Ολομέλειας ΣτΕ 1986/2005 το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο έκρινε υπόθεση κατά την οποία γυναίκα υποψήφια για την κατάληψη θέσης συνοριοφύλακα δεν περιελήφθη στον πίνακα διοριστέων, λόγω της περιοριστικής ποσόστωσης, το πολύ 10%, σε βάρος των γυναικών που προέβλεπε η εφαρμοστέα στην προκειμένη περίπτωση διοικητική πράξη. Η Ολομέλεια του ΣτΕ, αν και δικαίωσε την αιτούσα, υιοθέτησε ένα σκεπτικό, το οποίο παρακάμπτει τη συνταγματική αναθεώρηση του άρθρου 116, §2 από τη Ζ' Αναθεωρητική Βουλή και, ουσια-

στικά, επαναφέρει τη μέχρι το 1998 νομολογία. Έτσι, σύμφωνα με την άποψη της πλειοψηφίας της Ολομέλειας ΣτΕ, - με ισχυρή ωστόσο μειοψηφία περιλαμβάνουσα και τον Πρόεδρο -, με την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 ο συντακτικός νομοθέτης δεν απαγόρευσε απολύτως οποιαδήποτε απόκλιση από την αρχή της ισότητας των δύο φύλων. Θέσπιση απόκλισης θεωρήθηκε θεμιτή, εφόσον προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου και προκύπτει σαφώς ότι η απόκλιση αυτή θεσπίσθηκε με βάση κριτήρια, τα οποία επιτρέπουν στα δικαστήρια να ελέγχουν κατά πόσο η απόκλιση αυτή είναι αιτιολογημένη, αναγκαία και πρόσφορη για το σκοπό που επιδιώκει.

Η άποψη αυτή παραβλέπει τη διαγραφή της σχετικής διάταξης περί αποκλίσεων της παλαιάς παραγράφου 2 του άρθρου 116, η οποία πασίδηλα – όπως προκύπτει και από τη διατύπωσή της και από τη σχετική πρόταση στη Βουλή των Βουλευτών – στόχευε ακριβώς στο να απαλείψει αυτές τις αποκλίσεις-εξαιρέσεις. Αλλά παραβλέπει και το ιστορικό γεγονός ότι όλες οι απαγορεύσεις άσκησης *πλείστων* επαγγελματιών από τις γυναίκες που νόμοι προέβλεπαν – ανάμεσα στις οποίες και του μέλους του Συμβουλίου Επικρατείας – θεωρούνταν άλλοτε δικαιολογημένες και πρόσφορες².

1. Για την απόφαση αυτή δημοσιεύτηκαν κρίσεις και από την δικηγόρο κυρία Άννα Κοντοθανάση στο προηγούμενο τεύχος του «ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ» (αριθ.79, σελ.38) στο άρθρο της υπό τον τίτλο «Τα ζητήματα που θέτει ως προς την ισότητα των φύλων η ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας 1986/2005».

Με αυτές δεν συμφωνούμε. Οι δικές μας δράσεις αποκλείουν πλήρως τις περιοριστικές σε βάρος των γυναικών αποκλίσεις από την ισότητα.

2. Δεν θεωρώ άσκοπο να υπενθυμίσω μερικές: Αρχαιολογική Υπηρεσία, Χημείο του Κράτους, δικαστική σταδιοδρομία, διπλωματική σταδιοδρομία, συμβολαιογράφοι κλ. Ούτε μάρτυρες σε συμβόλαιο μπορούσαν να παραστούν, ενώ σήμερα είναι κυβερνήτες διαστημικών δορυφόρων και ολοκληρών χωρών.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΟΣΟΣΤΩΣΕΙΣ

Αποτελεί, συνεπώς, καταστρατήγηση του γράμματος της διάταξης, της ιστορικής ερμηνείας της και του πνεύματος του αναθεωρητικού νομοθέτη, αλλά και άγνοια της κοινωνικής εξέλιξης του θέματος, εφόσον δεν λαβαίνει υπόψη την κατάργηση ακριβώς κάθε απόκλισης από τη Ζ' Αναθεωρητική Βουλή, η οποία, μάλιστα, όχι απλώς κατοχυρώνει ως ανεξίτητη την αρχή της ισότητας των φύλων, αλλά *προβλέπει, και το μείζον*. Θέσπισε δηλαδή τη λήψη *θετικών μέτρων* υπέρ των γυναικών (*προωθητικών ποσοστώσεων* κ.ά.) με σκοπό τη διασφάλιση της επίτευξης *ουσιαστικής* ισότητας. Επομένως, οιαδήποτε εξαίρεση από την αρχή της ισότητας των φύλων αντίκειται πλέον στο Σύνταγμα³, αφού ανοίγει κερκόπορτες για τις παλιές παραβιάσεις αυτής της αρχής.

Τα κριτήρια για την κατάληψη *κάθε* θέσης, λειτουργήματος, επαγγέλματος, κλ., θεωρουμένου στο παρελθόν ως ανδρικού ή γυναικείου, πρέπει να καλύπτουν *όλα* τα απαιτούμενα για τη συγκεκριμένη θέση προσόντα *τυπικά και ουσιαστικά* και πρέπει να είναι *ίδια* και για τα δυο φύλα. Η ισότητα των φύλων δεν επιτρέπει να αποκλείονται, κατά παράβαση της σειράς επιτυχίας τους, όσοι και όσες ανταποκρίνονται σ'αυτά επιτυχώς σε αυστηρό και δίκαιο διαγωνισμό.